

LIGA VOOR
MENSENRECHTEN

Brussel, vrijdag de 27 april 2012

Dames en Heren, Volksvertegenwoordigers en Senators,

Deze open brief heeft als doel om onze bezorgdheid uit te drukken over België's deelname aan de Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA ¹) en de impact op grondrechten en fundamentele vrijheden hiervan. De gevolgen van ACTA gaan nog veel verder dan dewelke in deze brief worden uiteengezet. Onze analyse zal zich echter beperken tot de cruciale rol van het Internet met betrekking tot de uitoefening van het recht op vrijheid van meningsuiting en communicatie.

ACTA omzeilt de democratie en cultiveert geheimhouding

ACTA is een multilateraal akkoord dat een internationale standaard wenst te vormen met betrekking tot de handhaving van intellectuele eigendomsrechten (auteursrecht, merkenrecht, etc.). Een definitieve versie werd publiek gemaakt op 3 december 2010, na twee jaar geheime onderhandelingen waarbij de meerderheid van ontwikkelingslanden bovendien werd buitengesloten. ACTA beoogt een nieuwe internationale organisatie op te richten (ACTA Comity), onafhankelijk van bestaande organisaties zoals de WIPO (World Intellectual Property Organization) of de WTO (World Trade Organization). Deze nieuwe instelling zou verantwoordelijk zijn voor het evalueren van amendementsvoorstellen en het controleren van een correcte uitvoering in de deelnemende landen. Dit geeft de organisatie maar weinig democratische legitimiteit ten opzichte van de Verenigde Naties, de Europese Unie en de nationale overheden.

1 <http://register.consilium.europa.eu/pdf/nl/11/st12/st12196.nl11.pdf>

Het is absoluut noodzakelijk dat er duidelijkheid heerst omtrent de interpretatie van de verschillende artikels, zodanig dat een objectieve evaluatie van alle implicaties van het akkoord gemaakt kan worden. De Europese Commissie heeft erop gewezen dat ACTA binnen het toepassingsgebied valt van het Verdrag van Wenen inzake verdragenrecht ². Artikel 32 van dit Verdrag verklaart dat de voorbereidende werkzaamheden en de omstandigheden waaronder het Verdrag is gesloten, twee elementen zijn die in acht dienen genomen te worden voor het interpreteren van de tekst.

Tot op de dag van vandaag, heeft nog geen enkele partij de onderhandelingsdocumenten willen vrijgeven, ondanks het feit dat deze onmisbaar zijn om de vele dubbelzinnige en onduidelijke elementen in de tekst te interpreteren. Na een verzoek tot informatie ontving NURPA enkel een paar gecensureerde voorbereidende documenten ³.

ACTA is disproportioneel en vaag geformuleerd

ACTA introduceert het begrip 'op commerciële schaal' zonder een duidelijke definitie te geven. Deze vage uitdrukking is uiterst ongeschikt in een digitale omgeving, waarin elke handeling, al dan niet opzettelijk, door een onbepaalbaar aantal gebruikers kan waargenomen worden. ACTA voorziet nergens een criterium voor het bepalen van deze 'commerciële schaal'. In een besluit betreffende de straf-procedures die de bescherming van intellectueel eigendom dienen te verzekeren ⁴, heeft het Europese Parlement expliciet geëist dat 'handelingen door privé-actoren voor persoonlijke doeleinden zonder winstoogmerk' dienen te worden uitgesloten van de 'op commerciële schaal' definitie.

ACTA maakt geen onderscheid tussen en zou toepasbaar zijn zowel op individus die een link posten naar een website dewelke illegaal auteursrechterlijk beschermd materiaal ter beschikking stelt, als op multinationals gespecialiseerd in namaak. De uiteindelijke interpretatie van dit begrip ligt in de handen van de intellectuele eigendomsindustrie.

ACTA stelt zelfs het basisprincipe van de rechtstaat in twijfel. Het akkoord moedigt immers buitenrechtelijke maatregelen aan door het promoten van een intensere samenwerking tussen privé-maatschappijen. Deze krijgen bovendien enorm veel vrijheid om dergelijke maatregelen uit te werken. Aangezien zij zelf kunnen oordelen over de legitimiteit van bepaald gedrag, worden rechthebbenden rechter in hun eigen zaak. Daarenboven worden aanbieders van internettoegang in de rol geplaatst van gerechtelijke politie wat betreft het constateren van inbreuken.

2 Zie het antwoord van Commissaris De Gucht op een parlementaire vraag
<http://europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=P-2010-9179&language=EN>

3 <http://nurpa.be/files/access-ACTA-documents-request/>

4 Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 25 april 2007 over het gewijzigde voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake strafrechtelijke maatregelen om de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten te waarborgen <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2007-0145+0+DOC+XML+V0//NL> (art.2, b)

ACTA maakt van technische tussenpersonen 'private Internet politie'

ACTA introduceert een strafrechtelijke aansprakelijkheid voor medeplichtigheid in commerciële activiteiten (dit betreft op zijn minst activiteiten met (in)direct commercieel of economisch winstbejag) en spoort aan tot 'snelle en efficiënte' maatregelen. Het akkoord zou technische tussenpersonen dwingen om steeds intrusievere systemen te installeren, teneinde eventuele inbreuken op te sporen en te voorkomen. Door het automatiseren van sancties negeert ACTA het principe van hoor en wederhoor.

Aanbieders van internettoegang, dienstverleners (in het bijzonder sociale netwerken) en (web)hosts zullen eveneens gedwongen worden om zich te keren tot technische middelen voor het systematisch surveilleren van alle gegevens die hun infrastructuur passeren. Het is technisch onmogelijk om de door ACTA voorziene 'snelle en efficiënte' maatregelen te nemen, zonder zich te wenden tot *a priori* filtering (op basis van bepaalde termen, uitdrukkingen, protocols, bestandtype, etc.).

Bovendien zijn er enkele artikels in ACTA die aanbieders van internettoegang ertoe verplichten aan rechthebbenden persoonsgegevens van overtreders en vermoedde overtreders te overhandigen (art. 4, 11 et 27.4). Daarenboven mogen dergelijke inlichtingen ook de identiteit van derde betrokkenen bevatten (art.11).

Volgens de Europese Toezichthouder voor Gegevensbescherming ⁵ :

"Zulke praktijken dringen diep door in de persoonlijke levenssfeer van het individu. Ze brengen met zich mee dat de activiteiten van internetgebruikers stelselmatig worden gecontroleerd, met inbegrip van volkomen rechtmatige activiteiten. Ze raken miljoenen internetgebruikers die de wet eerbiedigen, onder wie veel kinderen en jongeren. Ze worden uitgevoerd door particuliere partijen, niet door rechtshandavingsinstanties. [...]"

ACTA werd onderhandeld door en voor een industrie die niet mee kan met zijn tijd. In plaats van het aanpassen van intellectuele eigendomsrechten aan hedendaagse gebruiken, probeert men al meer dan tien jaar halstarrig gebruikers en innovatieve ondernemers te criminaliseren. Ook hier legt het akkoord strafrechtelijke sancties op die ongetwijfeld fundamentele rechten in gevaar zullen brengen door ongenueanceerde en vage formuleringen.

5 Advies van de Europese Toezichthouder voor Gegevensbescherming (para.17) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:147:0001:0013:NL:PDF>, 6 februari 2010; In een advies van 24 april 2012 benadrukt de Europese Toezichthouder voor Gegevensbescherming (EDPS) wederom de risico's die ACTA teweeg brengt met betrekking op grondrechten en fundamentele vrijheden, http://edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2012/12-04-24_ACTA_EN.pdf

De Europese Commissie heeft op 22 februari aangegeven dat het ACTA zal doorverwijzen naar het Hof van Justitie om de compatibiliteit met Europese verdragen - en in het bijzonder het EU-Handvest van de grondrechten - na te gaan. Er zal echter geen antwoord gegeven worden op de compatibiliteit van het Akkoord met het EU-acquis in zijn geheel. Evenmin zal er een oordeel geveld worden met betrekking tot de gegrondheid en relevantie van het Akkoord in verhouding tot het auteursrecht. Tenslotte zullen ook de effectiviteit van de door ACTA aangemoedigde buitengerechtigde maatregelen en hun impact op grondrechten en fundamentele vrijheden niet geëvalueerd worden.

Wij roepen de Europees afgevaardigden van België en hun politieke partijen dan ook op om de Anti-Counterfeiting Trade Agreement te verwerpen en de eerbiediging van grondrechten en fundamentele vrijheden in overweging nemen bij het evalueren van toekomstige maatregelen die betrekking hebben op de handhaving van intellectuele eigendomsrechten.

We verheugen er ons op het gesprek aan te gaan, in afwachting van een antwoord,

Met vriendelijke groet,

Datapanik.org
Liga voor Mensenrechten
Ligue des Droits de l'Homme
Net Users' Rights Protection Association (NURPA)

Contact-gegevens van de ondertekenaars :

Datapanik .org - datapanik@datapanik.org
Liga voor Mensenrechten - info@mensenrechten.be
Ligue des Droits de l'Homme - ldh@liguedh.be
Net Users' Rights Protection Association (NURPA) - contact@nurpa.be